

Da der kom uventede gæster til Høgild

En ballonfærd for 100 år siden

Af Inger Merstrand, Lokallhistorisk Arkiv i Karup 2011

Den 19. marts for 100 år siden landede en kæmpestor ballon på Alheden ved Høgild efter en 8 timer lang luftrejse helt fra Klampenborg nord for København. Det er første og sandsynligvis også sidste gang, at en så stor ballon lander i Høgild. Desværre har arkivet ingen lokale billeder af begivenheden, men den fik megen omtale i Viborg Stiftstidende, som giver en udførlig beskrivelse af, hvad der skete. Ifølge journalisten fik det fortidens mirakler ved Helligkildens undergående vand til at

blegne, da ballonen "Danmark" kom svævende med en majestætisk fart på 30-40 km. i timen og landede ved Høgild på Søren Peder Frandsens mark med tre spillevende mennesker i gondolen. I Karup havde man set den store, pæreformede, runde fremtoning komme glidende gennem den klare luft, og det halve Karup skyndte sig til Høgild for at se det mærkelige syn. Folkene i ballonen råbte ned til en mand, om han kunne sige dem, om de var langt fra en station, for hvis de var det, ville de fortsætte til Holstebro. Men da de hørte, at der kun var 3-4 km. til stationen i Karup, besluttede de sig for at gå ned på marken.

Her ses grev Moltke i gondolen før ballonopstigningen fra Klampenborg, omgivet af politibetjente, der sandsynligvis skal holde den store menneskemængde på afstand.

Hjælp fra lokale beboere

Det meste af gassen blev sluppet ud, og 6-8 tilløbende karle fik fat i slæbetovet, som kort tid forinden var blevet kastet ud. Nu begyndte en hel kamp imellem ballonen og "trækkerne", der blev halet et godt stykke vej og fik en hel del knubs, inden de fik den store ballon stoppet. Men til sidst stod gondolen stille på jorden, og ud steg grev Frederik Moltke, kaptajn Seidelin og journalisten Carl Th. Dreyer, den senere så kendte filminstruktør, der som ganske ung begyndte sin karriere som journalist ved Berlingske Tidende med flyvning og ballonfart som sit stofområde. Så snart de var landet, gik de i gang med indpakningen af ballon, net og gondol, ivrigt hjulpet af den efterhånden store skare mennesker, der var kommet til.

Sådan så ballonen ud. Den havde en samlet højde på ca. 23 m. og rummede 1260 kubikmeter gas, som blev påfyldt gennem en gasledning fra den store gasbeholder, der ses til venstre i billedet. Her er den store ballon netop lettet fra marken ved Klampenborg og på vej op mod den overskyede himmel.

Foto: Lokallhistorisk Arkiv i Gentofte.

Oppe i 3.200 meters højde

Grev Moltke fortalte, at de var startet kl. 10 om formiddagen og havde været helt oppe i en højde af 3.200 m. Det var ifølge journalist Dreyer vistnok rekord for en dansk fører af en dansk ballon. Heroppe kunne de intet se under sig på grund af et uigennemtrængeligt skylag, der mindede om udstrakte snemarker. Det var strålende solskin og følte varmt og behageligt, men så snart de atter nærmede sig jorden og kom ned i den kolde frostluft, kom de til at fryse. Da de landede ved Høgild, var klokken 10 minutter i 6 om aftenen, og solen var lige gået ned. Dens gyldne skær strålede endnu på himlen og kastede et magisk lys over hele det mærkelige sceneri.

Tak til hjælperne

Søren Peder Frandsen var en af dem, der hjalp med at få ballonen standset og få sagerne pakket sammen. Det hele blev anbragt på hans arbejdsvogn, og med to hvide russere spændt for vognen blev både ballonen og dens mandskab kørt til stationen i Karup for at tage toget tilbage til København. Men inden de forlod landingsstedet, rejste grev Moltke sig op i vognen og takkede de mange mennesker for hjælpen samt – står der i omtalen – stillede et beløb til rådighed for de første hjælpere, hvilket ikke mindst må være kommet Søren Peder til gode. Efter talen råbte forsamlingen et højt og fuldtonende hurra til afsked, skriver avisen.

Med til historien hører, at avisens meddeler den 24. marts modtog en takkeskrivelse fra grev Moltke med bl.a. følgende linjer: *Hvis De ser nogle af alle de udmærkede og flinke mennesker, der hjalp mig, må De endelig hilse dem mange gange fra mig og sige dem, at de ydede mig den bedste hjælp, jeg har fået på mine 19 luftrejser. Med de venligste hilsener fra mine passagerer og mig selv tegnes jeg Deres forbundne Fr. Moltke.*